

המקדש במדרש

פרשת בהעלותך

” וְיִשְׂרָאֵל אֶת אֶחָיו בְּאֵהָל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת וְעֹבְדָה לֹא יַעֲבֹד כִּכָּה תַעֲשֶׂה לְלוֹאִים בְּמִשְׁמֶרֶתָם: ” (במדבר ח', כ"ו)

הפרשות האחרונות עסקו הרבה בלויים ובעבודתם. חנייתם סביב מחנה שכינה, פירוק והקמת המשכן, ומשא אוהל מועד- איש איש ותפקידו. רק עתה מפרטת התורה את עצם הקדשת הלויים מתוך בני ישראל. מעבר לתפקידים אותם ראינו- שמירה ונשיאת המשכן, מתארת התורה תפקיד נוסף: 'וישרת את אחיו באוהל מועד'. התורה לא מפרטת מהו ה'שירות' המדובר, אך הגמרא מבארת שמדובר בשירה. 'וְיִשְׂרָאֵל אֶת אֶחָיו בְּאֵהָל מוֹעֵד' ה' אָלָּהּ הָיוּ כָּל אֶחָיו הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לְפָנָיו ה'- איזהו שירות שהוא בשם ה', הוי אומר זו שירה' (ערכין י"א).

המדרש שלנו עוסק בתפקיד הנלווה לשירה- הניגון בכלי הנגינה. למרות שהנגינה אינה מסורה רק ללויים, כפי שנראה בהמשך, ככל הנראה רוב הנגנים, ולא רק המשוררים, אכן היו מבני לוי.

המדרש נבא, י"א

” קח את הלויים – הלכה כמה נימין היו בכנור שהיו הלויים מנגנים בו? א"ר יהודה: ז' נימין היו בכנור, שנא' (תהלים טו) שובע שמחות את פניך נעימות, אל תהי קורא שובע אלא שבע שמחות. וכן דוד אומר: (שם קיט) שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך. ולימות המשיח נעשית שמונה, שכן דוד אומר בניגון (שם ו) למנצח בניגונות על השמינית. ולעתיד לבא נעשית עשר שנא' (שם קמד) אלהים שיר חדש אשירה לך בנבל עשור.

ומי התקין להם? שמואל ודוד שנא' (ד"ה א ט) המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם, והם העמידו חלוקי השיר. והיו הלויים עומדים על הדוכן ומזמרים לפני מי שאמר והיה העולם. ראה חיבה שחיבב הקב"ה את הלויים, כך אמר הקב"ה למשה: הרבה הלויים חביבין לפני קח אותם לשמי לשררה מנין שקרינו בענין קח את הלויים”

מה לשים לב בקריאת המדרש:

- א. המדרש מתאר את הכינור שימש לשירת הלויים, כינור עם שבעה מיתרים.
- ב. את זאת הוא לומד משירתו של דוד שהילל את ה' ב'שבע'. בכלי הנקרא 'שבע'. (שהרי א"א לומר שהלל את ה' רק שבע פעמים ביום, שהרי 'כל היום תהילתך')
- ג. לימות המשיח יתנגן הניגון בכינור עם שמונה מיתרים הנקרא 'שמינית', ולעתיד לבוא- בנבל עם עשרה מיתרים- 'העשור'.
- ד. בחלקו השני של המדרש אנו למדים על משמרות הלויים, בדומה למשמרות הכהונה, כשתפקידם- 'עומדים על הדוכן ומזמרים'.
- ה. לסיום, מלשון התורה 'קח את הלויים מתוך בני ישראל', מדייק המדרש שהקב"ה מחבב אותם במיוחד, שמתוך כל בניו אהוביו הוא בורר לו את הטובים ביותר, וכשכר על כך קיבלו 'שררה'- כבוד וגדולה.

חלק א': שירה או נגינה?

ללויים שני תפקידים מרכזיים, השמירה והשירה. כחלק מתפקיד השמירה כלולה גם פתיחת ונעילת שערי העזרה, ויחד עם השירה באה הנגינה. אך הנגינה כשרה גם על ידי זר. (כפי שלמדנו המדרש עצמו העוסק בנגינתו של דוד המלך) זאת על פי מחלוקת קדומה בגמרא האם 'עיקר שירה בפה או בכלי'.

"תנו רבנן החליל דוחה את השבת דברי רבי יוסי בר יהודה, וחכמים אומרים אף יום טוב אינו דוחה. אמר רב יוסף מחלוקת בשיר של קרבן, דרבי יוסי סבר עיקר שירה בכלי ועבודה היא ודוחה את השבת. ורבנן סברי עיקר שירה בפה ולא עבודה היא ואינה דוחה את השבת. אבל שיר של שואבה דברי הכל שמחה היא ואינה דוחה את השבת. אמר רב יוסף .. מאן דמכשיר סבר עיקר שירה בכלי .. ומאן דפסיל סבר עיקר שירה בפה" (סוכה ג)

הגמרא דנה האם מותר לנגן בכלי נגינה בשבת. אם נומר שזוהי מצוות הלויים, כלומר ש'עיקר שירה בכלי' ודאי שיהיה מותר. אך אם זה רק 'לביסומי קלא', לבשם ולהוסיף על שירה, יהיה אסור לנגן בשיר של קרבן בשבת. להלכה נפסק ש'עיקר שירה בפה', וזוהי מצווה המסורה ללויים בלבד. לעומת זאת הנגינה מותרת גם באדם מישראל, כפי שמסכם בעל החינוך:

"עיקר עבודתם לשורר על הקרבן. ולא היו אומרים שירה אלא בעולות צבור שהן חובה ועל שלמי עצרת בעת ניסוך היין, אבל על עולות נדבה שעושים הצבור לקיץ המזבת, וכן בנסכים הבאין בפני עצמן אין אומרים עליהן שירה: .. ואין פוחתין לעולם משנים עשר לויים שעומדין על הדוכן לומר שירה על הקרבן, ומוסיפין עד לעולם. והשירה שאומרים הלויים היא בפה שעיקר שירה בפה היא, ואחרים היו עומדים שם שמנגנין בכלי שיר, מהם לויים ומהם ישראלים מיוחסין שמשאיין אותם לכהונה, שאין עולה על הדוכן לעולם אלא מיוחס" (ספר החינוך מצוה שצ"ד)

למרות זאת, ככל הנראה רוב הנגנים היו לויים. כך משמע מן התנ"ך, המשנה ופסקי הרמב"ם, שכולם מניחים כדבר מובן מאליו שהלויים הם אלו שמנגנים. כך בתיאור חלוקת המשמרות על ידי דוד: ויאמר דָּוִד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד אֶת אֲחֵיהֶם הַמְשֻׁרְרִים בְּכָלֵי שִׁיר נְבָלִים וְכַנְּוֹת וּמְצֻלְתִּים מְשֻׁמְעִים לְהָרִים בְּקוֹל לְשִׁמְחָה" (דברי הימים א', כ"ו). כך בתיאור שמחת בית השואבה: וְהַלְוִיִּם בְּכַנְּוֹת וּבְנְבָלִים וּבְמְצֻלְתִּים וּבְחֻצְרוֹת וּבְכָלֵי שִׁיר בְּלֵא מִסָּפֵר, עַל חֲמֵשׁ עָשָׂר מַעְלוֹת הַיַּיְדוּת מַעֲזַרְתַּיִשְׂרָאֵל לְעֹזֶרֶת נָשִׁים, כְּנָגַד חֲמֵשָׁה עֶשֶׂר שִׁיר הַמַּעְלוֹת שֶׁבַת־הַלֵּלִים, שֶׁעֲלִיָּהֶן לְוִיִּם עוֹמְדִין בְּכָלֵי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה" (משנה סוכה פרק ה'). וכך גם ברמב"ם: זרע לוי כולו מובדל לעבודת המקדש .. עבודה שלהן היא שיהיו שומרין .. ויהיו מהן משוררין לשורר על הקרבן בכל יום .. ובמה הם מנגנין בנבלים וחלילים וכנורות וחצוצרות והצלצל" (הלכות כלי מקדש להרמב"ם, פרק ג')

אם כן מה החשיבות להגדיר את עיקר השירה בכלי או בפה, אם בכל מקרה עושים זאת הלויים? (אמנם כבר ראינו שלהלכה שאין מנגנים בכלי זמר בשבת). ננסה ללמוד זאת מתוך דברי הרמב"ן והמהר"ל:

"ונראה דהנה הרמב"ן כתב שעיקר עבודת הלויים הוא השיר וע"כ לא היו ממנים אותם לשיר אלא בראויין למשא, שכל הממונים לשיר ראויין לעבודת כולם, עיי"ש. ונראה שענין השיר דאפסק הלכתא עיקר שירה בפה עפ"י מ"ש מהר"ל שהדיבור שבאדם הוא חותם התקשרות הגוף והנפש, שהרי בהמה אף שיש בה גוף וכלי הדיבור אינה מדברת, והנפש לבדה אין בה כח הדיבור שהרי צריך לכלי הדיבור, ומוכרח שהדיבור מכח שניהם. ובכך יש לומר שהדיבור בשיר שהוא ענין רגש הנפש שמתדבקת בשרשה ומחמת קשר דיבור זה יוצאים דברי השירה מכח שניהם, היינו מכח הגוף והנפש ומכח השורש שבעליונים, והוא ענין רוח"ק כמפורש בדברי הימים שכולם היו מתנבאים ברוה"ק, וכל ספר תהלים ברוה"ק נאמר .. והנה מובן שדיבור הגוף והנפש בשורש בעליונים עד שיהיו לאחדים צריך להיות מקודם האדם שלם בשבת מדותיו בלי פסולת, כי השורש אינו סובל מטנופא דהאי עלמא כלום, וכן נמי צריך להיות השכל נקי ומצוחצח שיהי ראוי להדבק בשורש כדי שתצלח עליו רוח השיר" (השם משמואל, בהעלתך תרע"ד)

ה'שם משמואל מביא את דברי הרמב"ן שרק מי שכשר לשאת את כלי המשכן, כשר לשיר. זאת כיוון שהדיבור, ובמיוחד ה'דיבור בשיר', הוא כח המחבר בין הגוף לבין הנפש. כדי לשיר כמו שצריך לא מספיק שיהיה לך קול יפה. השירה, השירות בשם ה', מבטאת את האדם השלם, הן בגוף והן בנפש. 'עיקר שירה בפה', מלמד אותנו את מהות השירה המקבילה למדרגת רוח הקודש, ולזה צריך להכין את עצמך וללמוד חמש שנים! אחרי שיש לך את זה, ניתן להוסיף את הנגינה, קול שבא מכלי חיצוני.

לאחר שראינו שנגינה והשירה, אינם רק צלילים יפים, אלא פנגן הפנגן כדי שתהי עֲלֵיו יָד ה'. ניתן להבין את המדרש המדרש המתאר שגם צורת כלי הנגינה מכוונים למטרה זו. המדרש, על פי הגמרא במסכת ערכין, מתאר כינור 'רגיל' עם שבעה נימין- מיתרים, לעומת הכינור העתידי בו יהיו שמונה מיתרים.

בהסבר המדרש ישנם כמה כיוונים. רובם מתייחסים ליחס שבין שבע לשמונה המופיע במקומות רבים. אך אנו נקח דווקא פירוש המחבר בין מנורת שבעת הקנים, לבין עצם בחירת הלויים מתוך בני ישראל ובין המדרש שלנו.

"קח את הלויים מתוך בני ישראל וגו', רמז בכאן ענין נפלא, שצוה לקחת אותם מתוך בני ישראל מתיבות אלו. כי בני ישראל במילואם, בי"ת נו"ן יו"ד, האותיות האמצעיות הם יו"ו גימטריא כ"ב, הם כ"ב אתון שנתן להם בכחם להודות ולהלל ולרנן ולפאר בשיר וזמרה, ישראל במילוי יו"ד שו"ן רי"ש, האותיות האמצעיות הם וי"ו, גימטריא הו"ה, השם הנכתב להודות לפניו. ואח"כ אל"ף למ"ד ממלת ישראל, האמצעיות הם מ"ל, לשון מלה, שיצרפו כ"ב אתון למלה לפני הו"ה לשורר בהם, וזה הכח שנתן להם מתוך בני ישראל ממש:

ואמרו במדרש רבה (במ"ר טו) כמה נימין היו בכינור, שבע, שנאמר (תהלים קיט, קסד) שבע ביום הללתיך, ולימות המשיח נעשה שמונה, שכן דוד הוא אומר (שם ו, א) בנגינות על השמינית, ולעתיד נעשה עשר שנאמר (שם קמד, ט) בנבל עשור אזמרה לך ע"ש. הדנה עיקר התיקון לתקן שבע ספירות הבנין ולהעלותם כנודע, עד אשר לימות המשיח שיהיה להם עד הבינה ואז יהיו שמונה. ואחר כך לעתיד לעולם שכולו טוב ויתוקן העץ חיים עד שרשו שהוא הרצון, ואז בנבל עשור אזמרה, שכל עשר כחד חשיבן ונכללים יחד והבן: (ספר עבודת ישראל פרשת בהעלותך)

הרמז קצת עמוק, אך הרעיון פשוט ויפה. בעל ה'עבודת ישראל' (רבי ישראל מקוזניץ' מאדמורי פולין מלפני 200 שנה) מבאר את הפסוק 'קח את הלויים מתוך בני ישראל', שיש לקחת את האותיות של 'בני ישראל' ולקחת את מה שבתוכם, ואז נבין את הסוד הגדול של שירת הלויים. כשאנו כותבים כל אות כמו שהיא נשמעת ('במילואה') נוכל ללקט את מה ש'בתוך בני ישראל'. כך למשל את האות 'ב', כותבים 'בית' אז נלקט את האות 'י' מאמצעיתה. בדרך זה יצא לנו שמתוך 'בני' נשיג אותיות שיחדיו הם 22, מתוך 'ישר' נקבל- מנין 26 כשם הו"ה. ומתוך 'אל' את המילה 'מילה'. מזה נלמד שתפקיד הלויים הוא להשתמש ב'מילים' ובפה לגלות את שם ה' בעולם.

מספר הנימין בכינור או בנבל מלמד מה המטרה בכל תקופה. המספר שבע הוא כנגד 'ימי הבניין' – שבעת ימי הבריאה והעולם הזה. (וכך גם שבעת קני המנורה מאירים את המציאות של העולם הזה). לעומתם תוספת של עוד מיתר אחד, היא כנגד ה'בינה' (זאת כיוון ששבע הם 'ספירות הבניין הראשונות- חכמה, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות) זאת במציאות שמלאה הארץ דעה את ה'. אז תפקיד הלויים יהיה לעזור לנו להגיע לקומה הבאה. ועוד יותר לעתיד לבוא שאז יהיו עשרה מיתרים כנגד האות 'יוד' המסמלת שלמות. (ועל פי רעיון זה נבין מדוע בנבל רגיל יש 22 מיתרים, כנגד האותיות. שכן האותיות הם אבני הבניין עליהם מושגת העולם. כפי שראינו בעמוד הקודם שמותר האדם מן הבהמה, זוהי היכולת לדבר והביע את עצמך).

ובגמרא בפרק אין בערכין (י"ג ב') אמרו למימרא דנבל לחוד וכנור לחוד דלא כר' יהודה? דתניא ר' יהודה אומר כנור של מקדש של שבע נימין היה שנאמר שובע שמחות את פניך אל תקרי שובע אלא שבע, של ימות המשיח שמונה שנאמר למנצח על השמינית על נימא שמינית, של עוה"ב עשר שנאמר עלי עשור ועלי נבל עלי הגיין בכנור ואומר הודו לה' בכנור בנבל עשור זמרו לו, ומתריצין אפילו תימא ר' יהודה לעולם הבא אידי דנפיש נימין דידיה נפיש קליה כנבל. ופירוש הענין הזה כי ענין הכנור וכלי הזמר במקדש רמז להשגת המחשבה שהיא נתלית ברוח, ואין בגשמיות דק כמוסיקא, כענין שאמרו קול ודבר רוח וזהו רוח הקדש, והנה בעולם הזה ישיגו החכמים ברוח הקדש שבע ספירות וידבק אורן במשכן ובמקדש, ונרמוז בשבע הנרות של מנורה ובקצת הקרבנות, גם בלעם אמר את שבעת המזבחות ערכתי הזכיר אותן בה"א הידיעה, לפיכך נרמוז בכנור שבע כלי הקול בעוה"ז, ולימות המשיח תושג ספירה שמינית וירמוז אותה, ולעולם הבא תהיה ההשגה שלימה לעשר ספירות וירמוז אותן, וזה ענין מופלא ונכבד ומכל פנים נלמד בפי' העוה"ב שהוא עולם שיש בו גוף ומקדש וכליו, ואינו עולם הנשמות שכל אדם בו בחלק הראוי לו אחרי מיתתו מיד" (ספר תורת האדם לרמב"ן, שער הגמול, קכ"ד)

הרמב"ן מביא שאלה בגמרא, מה ההבדל בין 'כינור' ל'נבל', ומתריך שברגע שיש יותר משמונה מיתרים זה נקרא נבל, כיוון שהקול חזק יותר. שבע מיתרים, וכן שבעת קני המנורה ושבעת המזבחות של בלעם- כולם הם ה'רוח' או קדושה שמאירים בעולם הזה, כפי שהוא כיום. (ולא בכדי הקול היה נשמע עד יריחו, ללמד שיש בכוחו להשפיע עד פתחה של ארץ ישראל). אך כאן מדויק הרמב"ן יסוד חשוב. הקול החזק יותר שישמע 'לימות המשיח' ולעתיד לבוא, זה גם חלק מתוך העולם הזה, ולא מדובר על עולם של נשמות. גם לעתיד לבוא יהיה גוף, מקדש וכלים. ההבדל היחיד הוא שהקול יהיה חזק יותר! וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְכָאֵז אֲשׁוּר וְהַנְדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהַשְּׂתָחוּ לַה' בְּהַר הַקָּדֵשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. קול ה', רוח ה' שיצאו מירושלים, יגיעו גם לנידחים ולרחוקים.

שבת שלום
מרדכי פרסוף

(15) ספר נצח ישראל - פרק לב

ובמוצאי שביעית בן דוד בא. יש לך להתבונן, כי אין ראוי למשיח רק המספר שהוא אחר השבעה, וזהו מדריגת המשיח למי שידע מדריגתו של משיח ומעלתו העליונה. כי מדריגת עולם הזה מדריגתו מספר שבעה בלבד, מפני כי מדריגת המשיח על עולם הזה, ועולם הזה הוא מיוסד על ז'. ובמסכת ערכין (יג ע"ב) כינור של מקדש של ז' נימין, שנאמר (תהלים טז, יא) "שובע שמחות", אל תקרי "שובע", אלא "שבע". ולימות המשיח של שמונה נימין, דכתיב (תהלים יב, א) "למנצח על השמינית". ולעולם הבא עשרה נימין, שנאמר (תהלים צב, ד) "עלי עשור ועלי נבל", ואומר (תהלים לג, ב) "הודו לה' בכינור בנבל עשור וגו'". ולעולם הבא, אידי דנפיש נימין דידיה נפיש קליה דנבל, וקרי ליה "נבל", עד כאן. ופרשנו זה למעלה, כי עולם הזה שלימתו ומעלתו שיש בו רבוי שלם בלא חסרון. ולכך ראוי שיהיה הכינור, שהוא השמחה והשבח אל השם יתברך, כפי השלימות אשר הוא בעולם. כי השלימות בעולם הוא רבוי שהוא בעולם. ומספר שבעה תמצא בכל מקום על הרבוי, כמו (ר' דברים כח, ז) "בדרך אחת יצאו ובשבעה דרכים ינוסו", (משלי כד, טז) "כי שבע יפול צדיק וקם", וכן הרבה. ולכך היה הכינור במקדש של שבעה נימין, שהשמחה של עולם הזה, דהיינו מפני השלימות שיש בו הרבוי, וזהו שלימתו. ולפיכך הכינור, שהוא השמחה המורה על השלימות, יהיה מן שבעה נימין:

אבל לימות המשיח הוא מדריגה יותר על זה. כי לימות המשיח יתאחד הרבוי אשר הוא בעולם הזה על ידי המשיח, ולכך הכינור הוא של שמונה. כי השמיני הוא נגד האחדות אשר הוא לאלו השבעה אשר יש בהם הרבוי, ולכך הכינור הוא של שמונה נימין. ולעולם הבא, שיהיה הסתלקות הגשמי, ויהיה העולם קדוש ונבדל מן הגשמי, ולכך יהיה לכינור עשרה נימין. כי העשירי הוא קדוש, מורה על מדריגה נבדלת לגמרי, לכך יהיה לכינור לעולם הבא עשרה נימין:

(16) ספר עבודת ישראל - פרשת בהעלותך

קח את הלויים מתוך בני ישראל וגו', רמז בכאן ענין נפלא, שצוה לקחת אותם מתוך בני ישראל מתיבות אלו. כי בני ישראל במילואם, ביי"ת נו"ן יו"ד, האותיות האמצעיות הם יו"ו גימטריא כ"ב, הם כ"ב אתון שנתן להם בכחם להודות ולהלל ולרנן ולפאר בשיר וזמרה, ישראל במילוי יו"ד שי"ן רי"ש, האותיות האמצעיות הם וי"י, גימטריא הוי"ה, השם הנכתב להודות לפניו. ואח"כ אל"ף למ"ד ממלת ישראל, האמצעיות הם מ"ל, לשון מלה, שיצרפו כ"ב אתון למלה לפני הוי"ה לשורר בהם, וזה הכח שנתן להם מתוך בני ישראל ממש:

ואמרו במדרש רבה (במ"ר טו) כמה נימין היו בכינור, שבע, שנאמר (תהלים קיט, קסד) שבע ביום הללתיך, ולימות המשיח נעשה שמונה, שכן דוד הוא אומר (שם ו, א) בנגינות על השמינית, ולעתיד נעשה עשר שנאמר (שם קמד, ט) בנבל עשור אזמרה לך עי"ש. דהנה עיקר התיקון לתקן שבע ספירות הבנין ולהעלותם כנודע, עד אשר לימות המשיח שיהיה להם עליה עד הבינה ואז יהיו שמונה. ואחר כך לעתיד לעולם שכולו טוב ויתוקן העץ חיים עד שרשו שהוא הרצון, ואז בנבל עשור אזמרה, שכל עשר כחד חשיבן ונכללים יחד והבן:

(18) שפת אמת ספר במדבר - פרשת בהעלותך - שנת [תרמ"ה]

במדרש כמה נימין היו בכנור ז' כו' שבע ביום הללתיך היו הלויים עומדין ומזמרין על הדוכן לפני מי שאמר והי' העולם כו' דאיתא כהנים בעבודתן ולויים בדוכנם וישראל במעמדם. ואלה הג' הם בחי' מעשה דיבור ומחשבה שהם כלל כל העולם. והגם כי בחי' המחשבה היא למעלה. אך היא הנותנת כי הרצון והמחשבה נמצא בכל איש ישראל. אבל להיות כלי מוכן להוציא דיבורים לפני הקב"ה. ובפרט מלה דקיימא בעובדא. דהיא יתירה מכולא כדאיתא בזוה"ק תרומה. זה הי' עבודת הכהן. והלוי בדיבור. וישראל ברצון ורעותא דלבא. ובודאי באלה העבודות בביהמ"ק היו מתקנים כל הבריאה דכתיב עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. ועיקר כחן של ישראל בפה. וזה נשאר בלויים דכי רוממות אל בגרונו ועי"ז וחרב פיפיות בידם כו' עי"ש בפרש"י וכל מלחמתן של בניי הי' בזה הכח. ולכן כתיב למנצח. כי באלה השירים היו מנצחין לכל האומות ובע"כ היו מעוררין כל האומות להביא מורד בלבבם מפני הדר גאונו ית'. ואיתא מיריחו היו שומעין קול השיר עי"ש והרמז כי הקולות הלכו עד למרחוק כי יריחו היו תוקף כל הז' אומות כמ"ש:

(19) שפת אמת ספר במדבר - פרשת בהעלותך - שנת [תרנ"ג]

במדרש קח את הלויים כמה נימין הי' בכנור שבע ולימות המשיח הי' ולעתיד עשרה בנבל עשור כו'. כי השירה תליא בזמן. ולכן בכל יום יש שיר אחר כי ההתחדשות שיש בכל יום נותן השירה כמ"ש ז"ל כי השמש אומרת שירה וזורחת עי"ש בפסוק שמש בגבעון דום. כי בכל יום יש הארה אחרת כדאיתא בשם האר"י ז"ל

כי אין כל יום דומה לחבירו מבריאת עולם. ונראה דהלויים מיוחדים לבחי' הזמן די ש ג' בחי' עולם שנה נפש. דצריך כל אדם בפרט ומכש"כ כלל ישראל לתקן המקום והזמן שמייוחד לו בתיקון נפשו. ובני"י תקנו המקום בכח ארץ ישראל ולכן נתחלק להם הארץ ולשבט לוי לא הי' חלק. והלויים מוכנים לתקן בחי' שנה לכן הלויים נפסלים בשנים ולא במומים. כמ"ש במשנה כשר בכהנים פסול בלויים. והכהן מיוחד לבחי' נפש לכן צריך שלא יהי' בו מום. ואין נפסל בשנים. ולכן תליא השיר בבחי' הזמן. ולימות המשיח וכן לעתיד יהי' שינוי בזמן וישתנה השיר. וכמו כן שבת מעין עוה"ב לכן מזמור שיר ליום השבת כתיב בי' עלי עשור. ושבת הוא בחי' שיר השירים שכולל כל השירים של ימי המעשה: